

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

25 червня 2026 р.

Київ

№ 7-рк

Львівська обласна військова
адміністрація

Щодо припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання відділу ринків агропромислового комплексу Департаменту досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери від 24.06.2026 № 126-01/291-п щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Предметом цих рекомендацій є положення розпорядження голови Львівської обласної державної адміністрації від 23 грудня 2008 року № 1549/0/5-08 «Про граничні торговельні націнки на продукцію громадського харчування, що реалізуються у навчальних закладах» (далі – Розпорядження), які містять дискримінаційні умови ведення господарської діяльності суб'єктів господарювання приватної форми власності по відношенню до суб'єктів господарювання комунальної форми власності під час реалізації продукції громадського харчування в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах.

2. ОРГАН ВЛАДИ, КОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (2) Відповідно до статті 118 Конституції України виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють місцеві державні адміністрації.
- (3) Організацію, повноваження та порядок діяльності місцевих державних адміністрацій визначає Закон України «Про місцеві державні адміністрації».
- (4) Відповідно до частин першої – третьої статті 1 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють місцеві державні адміністрації.

Місцева державна адміністрація є місцевим органом виконавчої влади і входить до системи органів виконавчої влади.

Місцева державна адміністрація в межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізує повноваження, делеговані їй відповідною радою.

- (5) Згідно з абзацом десятим статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади – міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, державні органи, що здійснюють регулювання діяльності суб'єктів природних монополій, ринків капіталу та організованих товарних ринків, державні органи приватизації, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, місцеві органи виконавчої влади.
- (6) Отже, Львівська обласна державна адміністрація є органом влади в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (7) Частиною четвертою статті 4 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» унормовано, що у разі прийняття рішення про утворення районних, обласних військових адміністрацій їх статусу набувають відповідно районні, обласні державні адміністрації, а голови районних, обласних державних адміністрацій набувають статусу начальників відповідних військових адміністрацій.
- (8) Абзацом першим частини першої статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» передбачено, що військові адміністрації у своїй діяльності керуються Конституцією України, законами України «Про оборону України», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», «Про критичну інфраструктуру», цим Законом та іншими нормативно-правовими актами. Повноваження військових адміністрацій здійснюються ними в порядку, визначеному законами України для здійснення повноважень відповідних місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.
- (9) Указом Президента України від 24.02.2022 № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій» на виконання Закону України «Про правовий режим воєнного стану» для здійснення керівництва у сфері забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку утворено, зокрема, Львівську обласну військову адміністрацію.
- (10) Згідно зі статтею 1 Указу Президента України від 24.02.2022 № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій» у зв'язку з утворенням Львівської обласної військової адміністрації Львівська обласна державна адміністрація набула статусу Львівської обласної військової адміністрації (місцезнаходження: 79008, Львівська область, місто Львів, площа Андрія Парубія, будинок 1, ідентифікаційний код юридичної особи 00022562).
- (11) Отже, Львівська обласна військова адміністрація здійснює повноваження Львівської обласної державної адміністрації та є уповноваженим органом, який може вжити заходів щодо приведення відповідного регулювання у відповідність із вимогами законодавства про захист економічної конкуренції.

3. ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

- (12) Під час виконання доручення Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра цифрової трансформації України Михайла Федорова від 03.09.2025 № 27949/1/1-25 (вх. Комітету № 3-01/462 від 03.09.2025) (далі – Доручення КМУ) до листа Львівської обласної військової адміністрації від 27.08.2025 № 5/3-9519/0/2-25/1-11.1.2 щодо ціноутворення на продукцію громадського харчування Комітет встановив, що Розпорядженням встановлено різні граничні торговельні надбавки (націнки) на продукцію громадського харчування, що реалізують суб'єкти господарювання

залежно від форми власності в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах міста Львова та Львівської області.

- (13) Розпорядження прийнято відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.12.1996 № 1548 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» (далі – Постанова) (зі змінами і доповненнями, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 26.03.2008 № 276).
- (14) Так, з метою вдосконалення системи державного регулювання цін (тарифів) та подальшого розвитку ринкових відносин пунктом 1 Постанови затверджено повноваження центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій щодо регулювання (встановлення фіксованих та граничних рівнів цін (тарифів), торговельних (постачальницько-збутових) надбавок, нормативів рентабельності, запровадження обов'язкового декларування зміни) цін і тарифів на окремі види продукції, товарів і послуг згідно з додатком (далі – Повноваження).
- (15) Відповідно до пункту 12 Повноважень Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації регулюють (встановлюють) граничні торговельні надбавки (націнки) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах.
- (16) Згідно з абзацом п'ятнадцятим статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (17) Отже, задіяним товарним ринком є ринок реалізації продукції громадського харчування в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, а його територіальними (географічними) межами є місто Львів та Львівська область.

4. ОПИС ДІЙ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЩОДО ПРИЙНЯТТЯ РОЗПОРЯДЖЕННЯ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (18) Відповідно до пункту 1 Розпорядження для суб'єктів господарювання незалежно від форми власності (**крім комунальної форми власності**) граничні торговельні надбавки (націнки) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, встановлюються:

1.1. У місті Львові:

у розмірі до 50 відсотків до ціни закупки (придбання) на сировину та продовольчі товари (включаючи покупні) для приготування продукції власного виробництва;

у розмірі до 20 відсотків до відпускної ціни виробника при реалізації покупних товарів.

1.2. В інших населених пунктах області:

у розмірі до 35 відсотків до ціни закупки (придбання) на сировину та продовольчі товари (включаючи покупні) для приготування продукції власного виробництва;

у розмірі до 15 відсотків до відпускної ціни виробника при реалізації покупних товарів.

- (19) При цьому, як зазначено в аналізі регуляторного впливу до проєкту Розпорядження, на Львівському комунальному підприємстві громадського харчування школярів Личаківського району при формуванні цін на страви власного виробництва застосовуються націнки в розмірі від 68 до 167 %, а при реалізації покупних штучних товарів націнка становить 67–70 %.
- (20) Послуги з організації харчування в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах можуть надавати як суб'єкти господарювання комунальної форми власності, так і суб'єкти господарювання інших форм власності, які здійснюють однаковий вид господарської діяльності.
- (21) Такі суб'єкти господарювання можуть конкурувати між собою за право надання послуг громадського харчування в навчальних закладах, водночас Розпорядження встановлює для таких суб'єктів господарювання різні граничні торгові надбавки (націнки), отже, Розпорядженням встановлено різні умови здійснення господарської діяльності.
- (22) Національний університет «Львівська політехніка» звернувся до Львівської обласної військової адміністрації листом від 15.08.2025 № 65-01-1218, у якому, зокрема, повідомлялось, що студентська їдальня Національного університету «Львівська політехніка» опинилася під загрозою закриття, що спричинено неможливістю модернізації технологічного обладнання їдальні у зв'язку з обмеженням торговельних націнок на продукцію громадського харчування, що реалізується в навчальних закладах. Такі обмеження поставили в нерівні конкурентні умови студентські їдальні порівняно з аналогічними підприємствами громадського харчування, які знаходяться поблизу навчальних закладів.
- (23) Так, граничні торговельні надбавки (націнки) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах міста Львова та Львівської області, встановлюються на одному рівні лише до тих суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність з реалізації продукції харчування в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, які не є юридичними особами комунальної форми власності.
- (24) З огляду на викладене, положеннями Розпорядження створюються умови, внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.
- (25) Згідно з листом Львівської обласної військової адміністрації від 03.10.2025 № 5/11-10722/0/2-25/1-2.2 (вх. Комітету № 5-09/14437 від 08.10.2025), направленим у відповідь на вимогу про надання інформації заступника Голови Комітету – державного уповноваженого від 18.09.2025 № 126-29.2/09-9939е, Розпорядження станом на 03.10.2025 є чинним та не зазнавало змін протягом періоду чинності Розпорядження.
- (26) Відповідно до статті 6 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» на виконання Конституції України, законів України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, які відповідно до закону забезпечують нормативно-правове регулювання власних і делегованих повноважень, голова місцевої державної адміністрації в межах своїх повноважень видає розпорядження, а керівники структурних підрозділів – накази.

Розпорядження голів місцевих державних адміністрацій, прийняті в межах їх компетенції, є обов'язковими для виконання на відповідній території всіма органами, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами та громадянами.

Акти місцевих державних адміністрацій, які відповідно до закону є регуляторними актами, розробляються, розглядаються, приймаються та оприлюднюються з урахуванням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Акти місцевих державних адміністрацій, які відповідно до закону є адміністративними актами, приймаються, набирають чинності, виконуються та припиняють дію з урахуванням вимог, встановлених Законом України «Про адміністративну процедуру».

- (27) Отже, Розпорядження є обов'язковим для виконання на території Львівської області всіма органами, підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами та громадянами.

5. ВПЛИВ ПОЛОЖЕНЬ РОЗПОРЯДЖЕННЯ НА СТАН КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ

- (28) Встановлення різних граничних торговельних надбавок (націнок) для суб'єктів господарювання залежно від форми власності створює нерівні умови здійснення господарської діяльності на ринку реалізації продукції громадського харчування в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах міста Львова та Львівської області.
- (29) Суб'єкти господарювання комунальної форми власності отримують можливість застосовувати вищі торговельні надбавки порівняно із суб'єктами господарювання інших форм власності, що дозволяє їм отримувати додаткові доходи, покривати витрати діяльності та забезпечувати кращі умови функціонування на відповідному ринку.
- (30) Водночас суб'єкти господарювання інших форм власності обмежені в можливості формування економічно обґрунтованих цін, що може призводити до створення для них несприятливих умов діяльності порівняно із суб'єктами господарювання комунальної форми власності та впливати на стан конкуренції на відповідному ринку.
- (31) Отже, положення Розпорядження наділяють окремих суб'єктів господарювання перевагами в конкуренції, які не пов'язані з результатами ведення ними власної господарської діяльності, а обумовлені встановленими Розпорядженням умовами здійснення господарської діяльності.

6. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ

- (32) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (33) Абзацом першим частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.
- (34) Частиною п'ятою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» унормовано, що органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти Антимонопольному комітету України у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму та контролю

за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції.

- (35) Згідно з положеннями статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (36) Відповідно до абзацу восьмого частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнається дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.
- (37) Згідно з пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (38) Відповідно до частини третьої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (39) Як встановив Комітет, розпорядженням голови Львівської обласної державної адміністрації від 23.12.2008 № 1549/0/5-08 для суб'єктів господарювання, які здійснюють однаковий вид господарської діяльності, встановлено різні граничні торговельні надбавки залежно від форми власності.
- (40) Такі положення створюють різні умови здійснення господарської діяльності для суб'єктів господарювання залежно від форми власності та можуть надавати окремим суб'єктам господарювання переваги в конкуренції.
- (41) Отже, положення розпорядження голови Львівської обласної державної адміністрації від 23.12.2008 № 1549/0/5-08 містять ознаки порушення, передбаченого абзацом восьмим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (42) Враховуючи, що Львівська обласна військова адміністрація здійснює повноваження Львівської обласної державної адміністрації та є органом, уповноваженим забезпечити припинення виявлених ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, рекомендації надаються Львівській обласній військовій адміністрації.
- (43) Відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а в разі, якщо порушення припинено, – щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.

Враховуючи викладене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого абзацом восьмим частини другої статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», керуючись частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Антимонопольний комітет України надає Львівській обласній військовій адміністрації такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що полягають у встановленні головою Львівської обласної державної адміністрації граничних торговельних надбавок (націнок) для суб'єктів господарювання, крім комунальної форми власності, відповідно до розпорядження голови Львівської обласної державної адміністрації від 23 грудня 2008 року № 1549/0/5-08 «Про граничні торговельні націнки на продукцію громадського харчування, що реалізуються у навчальних закладах» та призводять до дискримінаційних умов здійснення господарської діяльності окремих суб'єктів господарювання.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій потрібно повідомити Антимонопольний комітет України у двомісячний строк із дня їх отримання.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО